

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організованої злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Олександра СТАУРСЬКА

«КІБЕРНАРКОКАРТЕЛЬ» ЯК ОКРЕМИЙ РІЗНОВИД СУБ'ЄКТА ОРГАНІЗОВАНОЇ
ЗЛОЧИННОСТІ: КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ.....412

Оксана СТЕПАНЕНКО

РОЛЬ ЕКСПЕРТИЗ У ДОКАЗУВАННІ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: НАЦІОНАЛЬНА
ПРАКТИКА.....417

Олександр ТОРБАС

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ
ВІДПОВІДНО ДО КПК УКРАЇНИ.....421

Павло ФАЛІНСЬКИЙ

ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ, ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ.....425

Олена ЦІЛЬМАК

ПСИХОЛОГІЧНА ОЦІНКА ПОКАЗАНЬ СВІДКІВ І ПОТЕРПІЛИХ ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ
ГРУПАМИ.....429

Сергій ЧУМАК

ПІДГОТОВКА ДО ПРИЗНАЧЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ ПРИ ВЧИНЕНІ ЗЛОЧИНІВ НА РИНКУ
ПШЕНИЦІ.....433

Вікторія ШЕРШЕНЬКОВА

ЗАПОБІГАННЯ ВІЙСЬКОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В
УКРАЇНІ.....437

Denys SHYLIN

EINSTELLUNG DES STRAFVERFAHRENS WEGEN EINER STRAFTAT, WENN DER
BESCHULDIGTE AUFLAGEN ODER WEISUNGEN GEMÄß DER STRAFPROZESSORDNUNG
DER BUNDESREPUBLIK DEUTSCHLAND ERFÜLLT.....441

Руслан ЯЦКЕВИЧ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ ОЗНАК
ЗЛОЧИННОЇ СПІЛЬНОТИ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО
ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШОГО ДОКАЗУВАННЯ445

Торбас Олександр

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального процесу*

*Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1465-4238>

електронна адреса: torbas.oleksandr@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ УПОВНОВАЖЕНОЮ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ВІДПОВІДНО ДО КПК УКРАЇНИ

Було проаналізовано правову природу та умови затримання уповноваженою службовою особою відповідно до ст. 208 КПК України, зокрема вимогу первинної кваліфікації діяння та визначення тяжкості злочину. Окрема увага приділена відмінностям між законним затриманням і затриманням уповноваженою особою, включаючи роль очевидця та особливості термінології, використаної законодавцем. Розкрито процесуальний статус затриманого, обсяг його прав, а також підходи судової практики щодо участі захисника й оцінки порушень при складанні протоколу затримання. Підкреслено, що хоча протокол затримання є ключовим процесуальним документом, не кожне порушення при його оформленні тягне визнання затримання незаконним, що узгоджується з позицією Верховного Суду.

Ключові слова: кримінальний процес, кримінальне провадження, затримання, уповноважена службова особа, протокол

Torbas Oleksandr

*Doctor of Legal Sciences, Professor,
Head of the Department of Criminal Procedure,
National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine*

PECULIARITIES OF DETENTION BY AN AUTHORIZED OFFICIAL ACCORDING TO THE CPC OF UKRAINE

The article analyzes the legal nature and conditions of detention by an authorized official under Article 208 of the Criminal Procedure Code of Ukraine, in particular the requirement of the initial qualification of the act and the determination of the gravity of the offense. Special attention is given to the distinctions between lawful detention and detention by an authorized official, including the role of an eyewitness and the specific terminology employed by the legislator. The procedural status of the detained person, the scope of their rights, as well as approaches in judicial practice regarding the participation of defense counsel and the assessment of violations in drafting the

detention protocol are examined. It is emphasized that although the detention protocol constitutes a key procedural document, not every defect in its preparation leads to the detention being declared unlawful, which aligns with the position of the Supreme Court.

Keywords: criminal procedure, criminal proceedings, detention, authorized official, protocol.

На відміні від законного затримання, порядок якого регулюється ст. 207 КПК України, затримання уповноваженою особою можливе лише у випадку вчинення злочину, за який передбачене покарання у виді позбавлення волі. Таким чином законодавець покладає на особу, уповноважену здійснювати затримання, провести первинну кваліфікацію діяння та у випадку виявлення ознак злочину здійснити дії, які передбачені коментованою статтею. Крім того, уповноважена службова особа повинна не лише провести первинне розмежування кримінального проступку та злочину, а і визначити тяжкість злочину та потенційне покарання, яке може загрожувати такій особі, адже затримання в порядку ст. 208 КПК України проводиться лише в тому випадку, коли за вчинення злочину, в якому підозрюють особу, передбачене покарання у виді позбавлення волі. При цьому уповноважена службова особа не повинна на момент затримання бути переконаною поза розумним сумнівом в тому, що така особа дійсно вчинила кримінальне правопорушення. «Закон не ставить перед слідчим вимоги вже в момент затримання переконатися поза розумним сумнівом у тому, що особа, яку він підозрює у вчиненні злочину, насправді його вчинила. Для цього існують наступні стадії кримінального провадження, під час яких обґрунтованість підозри може бути підтверджена або спростована» [1].

Частково підстави, за яких можливе затримання уповноваженою службовою особою, є подібними до підстав законного затримання, які передбачені ст. 207 КПК України. Наприклад, і законне затримання, і затримання уповноваженою службовою особою можливе в момент вчинення кримінального правопорушення або безпосередньо після нього, отже в даному випадку застосовуються аналогічні правила, які передбачені і в ст. 207 КПК України. В той же час законодавець виділяє і додаткові підстави для затримання уповноваженою службовою особою. Так, таке затримання також можливе у випадку, якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин. Необхідно звернути увагу не той факт, що законодавець оперує досить незвичним з точки зору кримінальної процесуальної термінології поняттям «очевидець», відносячи до даного суб'єкта і потерпілого. Відповідно до ч. 3 ст. 66 КПК України, особа, яку залучають до проведення процесуальних дій під час досудового розслідування як понятого або яка стала очевидцем таких дій, зобов'язана на вимогу слідчого, прокурора не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії. Таким чином можна зробити висновок, що очевидцем є особа, яка безпосередньо спостерігала подію кримінального

правопорушення та в подальшому може надати відповідні показання. Затримання, як правило, відбувається до моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, а тому стверджувати, що на момент затримання відомості про причетність затриманої особи до кримінального правопорушення надає свідок, буде некоректним, адже така особа відповідного процесуального статусу не має. Тому законодавець в даному випадку використовує термін «очевидець», вказуючи не стільки на процесуальний статус відповідної особи, скільки на її пряме відношення до події кримінального правопорушення. Саме тому в ст. 208 КПК України також надається уточнення, що очевидцем може бути і потерпілий, адже потерпілий так само може безпосередньо бачити подію кримінального правопорушення та повідомити про це уповноважену службову особу.

Уповноважена службова особа, слідчий або прокурор, які здійснили затримання особи, мають право здійснити обшук такої особи. В КПК України відсутня єдина норма, яка стосується особистого обшуку особи під час затримання, тому законодавець посилається на інші загальні положення, на підставі яких можна виокремити такі правила:

1) обшук особи здійснюється з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії, крім особливостей, встановлених ст. 615 КПК України;

2) обшук особи має проводитись особами тієї ж статі;

3) на вимогу затриманого обшук особи має проводитись за участі адвоката.

Відповідно до ч. 1 ст. 42 КПК України, підозрюваним в кримінальному провадженні, крім іншого, визнається особа, яку було затримано за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення. Тобто з момент затримання така особа має всі права підозрюваного, які передбачені ч. 3 ст. 42 КПК України та які реально можуть бути реалізовані на цьому етапі кримінального провадження.

При цьому судова практика неодноразово вказувала на те, що хоча затриманий дійсно має досить широкі права, однак ці права не є абсолютними. Так, ВС неодноразово зазначав, що участь захисника під час затримання не є імперативною. «Саме фактичне затримання особи без участі захисника не є порушенням вимог кримінального процесуального закону стосовно реалізації права на захист. Вимога присутності адвоката в ході затримання не передбачена положеннями КПК, Конституції України чи міжнародних договорів України. Зокрема приписи статей 207, 208 КПК не містять обов'язку забезпечити обов'язкову участь адвоката під час фактичного затримання» [2]. «Положеннями статті 208 КПК визначений порядок затримання особи, відповідно до якого участь захисника в момент затримання не передбачена, оскільки уповноважена особа зобов'язана лише роз'яснити затриманому його право мати захисника та негайно повідомити про це орган (установу), уповноважений законом на надання безоплатної правової допомоги» [3].

Протокол про затримання підписується особою, яка його склала, і затриманим. Копія протоколу негайно під розпис вручається затриманому та надсилається прокурору. Порухення, допущені при складанні протоколу можуть вказувати на незаконність затримання та в подальшому можуть негативно вплинути на все кримінальне провадження. Однак ВС неодноразово наголошував, що не будь-яке порушення при складанні протоколу буде вказувати на незаконність затримання. Наприклад, «відсутність номеру кримінального провадження, анкетних даних та підписів осіб, які були присутні під час проведення затримання не є підставою недопустимості відомостей у відповідному протоколі, окрім як у випадку, коли вказане заважає переконатися у тому, що таке затримання дійсно відбулося за обставин, вказаних у протоколі, і рамках конкретного кримінального провадження» [4]; «само по собі зазначення неправильного часу затримання у протоколі затримання за відсутності будь-яких інших істотних порушень прав підозрюваного (права на захист, права на відмову від дачі показань тощо) не тягне наслідок у виді визнання оспорюваних доказів недопустимими» [5].

В коментованій статті чітко не зазначено, коли саме має складатися протокол затримання, залишаючи за уповноваженою службовою особою право вибору моменту, коли це буде можливим. Однак і необґрунтованих зволікань зі складанням протоколу не повинно бути. ВС зазначає, що «положення ст. 208 КПК не вимагають складання протоколу затримання негайно, в ході затримання. Такий протокол має бути складений, як тільки це стане практично можливим. Про наведене свідчить і вказівка у ч. 5 ст. 208 КПК про те, що в протоколі затримання, крім часу складання протоколу, має зазначатися місце, дата і точний час затримання відповідно до положень ст. 209 КПК» [1]. «Запізніле складення протоколу про затримання особи є виправданим у тій ситуації, коли об'єктивні причини спонукали уповноважену особу діяти саме таким чином» [6].

Перелік використаних джерел:

1. Постанова ККС ВС від 19.03.2025, справа № 208/2509/22.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126054605>
2. Постанова ККС ВС від 07.07.2025, справа № 185/5852/23.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128752596>
3. Постанова ККС ВС від 04.09.2023, справа № 648/3138/19.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113371152>
4. Постанова ККС ВС від 13.06.2023, справа № 520/2703/17.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111871748>
5. Постанова ККС ВС від 07.09.2022, справа № 428/11288/17.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106243421>
6. Постанова ККС ВС від 20.10.2022, справа № 565/1354/19.
URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106988921>